

РЕЦЕПТИВНИЙ ТУРОПЕРЕЙТИНГ І СТАЛИЙ РОЗВИТОК КУЛЬТУРНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

С. В. ТИМЧУК, кандидат економічних наук
Уманський національний університет

У статті досліджено роль рецептивного туроперейтингу як важливого інструменту сталого розвитку культурного туризму в Україні в умовах євроінтеграційних процесів. Проаналізовано тенденції адаптації українських туроператорів до стандартів сталого туризму Європейського Союзу. Визначено вплив рецептивних туристичних компаній на збереження та популяризацію культурної спадщини регіонів. Обґрунтовано необхідність поєднання економічної ефективності туроператорської діяльності з принципами екологічної та соціальної відповідальності. Запропоновано напрями підвищення конкурентоспроможності українських туроператорів через розвиток культурно-пізнавальних і тематичних маршрутів. Особливу увагу приділено цифровізації туристичних продуктів і партнерству між туроператорами, громадами та культурними інституціями.

Ключові слова: *рецептивний туроперейтинг, сталий розвиток, культурний туризм, євроінтеграція, туристичні оператори, культурна спадщина.*

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку туристичної галузі України характеризується зростанням ролі культурного туризму як важливого чинника соціально-економічного та гуманітарного поступу держави. У процесі євроінтеграції особливого значення набуває рецептивний туроперейтинг, що забезпечує організацію в'їзного потоку туристів і формує позитивний міжнародний імідж країни. Водночас існують проблеми недостатньої координації між туроператорами, органами місцевого самоврядування та культурними інституціями, а також обмеженість ресурсів для реалізації принципів сталого розвитку. Відсутність єдиних стандартів якості туристичних послуг, недосконалі механізми промоції культурної спадщини та низький рівень цифровізації туристичних продуктів гальмують ефективну інтеграцію України до європейського туристичного простору. Тому постає потреба у переосмисленні ролі рецептивного туроперейтингу як ключового інструменту популяризації культурних цінностей, формування конкурентоспроможного національного туристичного продукту та забезпечення сталого розвитку галузі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз сучасної наукової літератури показує, що рецептивний туроперейтинг розглядається як ключовий інструмент просування сталого туризму та збереження культурної спадщини. Marin-Pantelescu A. [1] підкреслює роль туроператорів і туристичних агентств у формуванні туристичних продуктів, які відповідають принципам сталого розвитку, наголошуючи на необхідності інтеграції екологічних та соціальних

аспектів у діяльність підприємств туристичної індустрії. У доповненні до цього, Arsić M. та інші [2] досліджують рецептивні агентства у контексті розвитку сільських і спа-дестинацій, показуючи їхню здатність координувати локальні ресурси та впроваджувати практики сталості, що сприяє комплексному розвитку територій.

Культурний туризм, як вказує Richards G. [3], залишається одним із найдинамічніших секторів, де рецептивні оператори виконують функцію посередника між культурними ресурсами та туристичним попитом, формуючи тематичні маршрути та досвід, що відповідає сучасним трендам. Хохлов М. [4] додає до цього національний контекст, наголошуючи на викликах збереження нематеріальної культурної спадщини в Україні та можливостях її інтеграції у туристичні продукти через рецептивні послуги.

Дослідження Khairat G. та Maher A. [5] пропонують інноваційні підходи до інтеграції принципів сталості в бізнес-моделі туроператорів, зокрема через створення спеціалізованих пакетів і сертифікаційних програм, що підвищують привабливість туристичних продуктів для міжнародного ринку. У національному контексті Раковська Я., Яблон В. [6] та Пузирова П. [7] акцентують увагу на необхідності адаптації української туристичної політики до європейських стандартів, використовуючи уроки європейських практик для формування стратегій розвитку рецептивного туроперейтингу. Єрмаченко В. та інші [8] розглядають можливості сталого туризму у процесі поствоєнного відновлення територіальних громад в Україні, що підкреслює соціально-економічну функцію рецептивного туроперейтингу як інструменту регенерації локальних дестинацій.

Європейські джерела, зокрема European Commission [9-10], надають практичні інструменти для управління сталими туристичними дестинаціями через ETIS та політичні рекомендації, що можуть бути адаптовані до українського контексту для підвищення ефективності рецептивного туроперейтингу та інтеграції у європейський туристичний простір. Сумарно, сучасні дослідження демонструють, що рецептивний туроперейтинг виступає мостом між культурними ресурсами, туристичним попитом і принципами сталого розвитку, а його розвиток в Україні потребує адаптації міжнародних практик та посилення національних інституційних механізмів.

Отже, останні наукові публікації охоплюють питання ролі рецептивного туроперейтингу у просуванні сталого туризму, збереженні культурної спадщини та інтеграції українських дестинацій у європейський туристичний простір.

Метою статті є дослідження ролі рецептивного туроперейтингу у забезпеченні сталого розвитку культурного туризму України в умовах євроінтеграції, виявлення його потенціалу у збереженні та популяризації національної культурної спадщини, а також визначення шляхів підвищення ефективності діяльності українських туроператорів відповідно до європейських стандартів сталого туризму.

Методика досліджень. Теоретико-методологічною основою проведеного дослідження був системний підхід до аналізу процесів розвитку рецептивного

туроперейтингу в контексті сталого культурного туризму. У роботі застосовано методи порівняльного, структурно-функціонального та економіко-статистичного аналізу для виявлення тенденцій і проблем інтеграції українських туроператорів у європейський туристичний простір. Використано метод контент-аналізу нормативно-правових актів Європейського Союзу та України у сфері сталого туризму. Для оцінки практичних аспектів діяльності рецептивних туроператорів залучено елементи кейс-методу на прикладі провідних туристичних компаній і культурних маршрутів. Узагальнення результатів здійснювалося із застосуванням методів логічного, порівняльного та прогнозного моделювання.

Результати досліджень. Сутність рецептивного туроперейтингу полягає в організації та координації прийому іноземних туристів на території приймаючої країни як комплексної послуги, що охоплює формування туристичних продуктів (турпакетів), логістику, супровід, взаємодію з постачальниками послуг і промоцію; його структурні елементи включають організаційно-правову компоненту, продуктове проектування, операційне забезпечення (транспорт, розміщення, екскурсійне обслуговування), маркетинг і комунікації, а також механізми партнерства з місцевими громадами і культурними інституціями, що забезпечують інтеграцію туристичного попиту з ресурсами культурної спадщини [1]. Рецептивний туроперейтинг виконує функції посередника між зовнішнім ринком і локальними постачальниками туристичних послуг, формує конкурентоспроможний туристичний продукт, впливає на стандарти якості обслуговування та бере участь у реалізації принципів сталого розвитку через управління впливами туризму на культуру, середовище й економіку приймаючих територій [2].

Культурний туризм є однією з найдинамічніших форм сучасного туризму, спрямованою на пізнання матеріальної та нематеріальної культурної спадщини народу, його традицій, мистецтва, архітектури, релігії та способу життя. Його особливість полягає у поєднанні пізнавальної, освітньої та емоційної складових, що сприяють формуванню культурної ідентичності та міжкультурного діалогу [3]. На відміну від масового туризму, культурний орієнтується на автентичність досвіду, відповідальне ставлення до історичних об'єктів і залучення місцевих громад до туристичної діяльності. Завдяки цьому він виступає важливим інструментом збереження національної спадщини: стимулює реставрацію пам'яток, підтримку народних ремесел, розвиток культурних інституцій і підвищення культурної свідомості населення. Культурний туризм також сприяє диверсифікації економіки регіонів, зменшенню сезонності туристичних потоків і сталому використанню культурних ресурсів [4]. В умовах євроінтеграції України ця форма туризму набуває стратегічного значення, оскільки забезпечує інтеграцію національної культури в європейський простір, формуючи позитивний імідж країни через її культурні надбання.

У наукових дослідженнях підкреслюється, що інтеграція рецептивного туроперейтингу та сталих практик базується на теоретичних підходах, які дозволяють констатувати, що туроператор є ключовим елементом системи

туризму з точки зору розвитку сталості. Зокрема, деякі науковці зазначають, що туроператори виконують роль «зв'язкового елемента» між туристом і приймаючим середовищем, маючи можливість через управління своїми ланцюгами постачання, процесами обслуговування та стейкхолдерами реалізовувати принципи соціальної, екологічної й економічної відповідальності [5]. Варіантом теоретичної основи є модель «тріади» сталості (економічна, екологічна, соціокультурна) як рамка діяльності рецептивних операторів: вона вимагає від них не лише формування туристичних продуктів, а й управління впливами туризму на приймаючу громаду та музейно-культурну інфраструктуру. Ця інтеграція передбачає, що туроператор не лише продає послугу, але й працює на результат збереження (і навіть покращення) культурного і природного середовища приймаючої території. Таким чином, теоретично обґрунтовано, що поєднання рецептивного туроперейтингу і сталих практик дозволяє досягнути балансу між розвитком туризму і збереженням ресурсів, зростанням економічної вигоди та підтримкою культурної ідентичності.

Європейські стандарти сталого туризму впливають на національну туристичну політику через імплементацію правових норм, норм якості обслуговування, екологічних та соціокультурних вимог. Наприклад, у European Commission закладено концепцію «туристичної екосистеми», яка враховує міжсекторальну взаємодію державних органів, місцевого самоврядування, бізнесу і громад у формуванні сталого туристичного середовища [6]. В українському контексті стратегічні документи враховують імплементацію європейських стандартів якості туристичних послуг, безпеки туристів, інформаційної інфраструктури й інституційних моделей партнерства [7]. Дотримання цих стандартів дає змогу покращити конкурентоспроможність національного туристичного продукту, підвищити рівень відповідальності учасників туристичного ринку та враховувати екологічні обмеження й права місцевих громад [8].

Порівняння практик рецептивного туроперейтингу в Україні та країнах ЄС дозволяє виявити ключові відмінності в інституційному забезпеченні, методах моніторингу сталості, застосуванні інструментів якості та цифровізації туристичного продукту. У країнах ЄС існує комплексна політика підтримки сталого туризму, у тому числі інструменти моніторингу (ETIS), стандарти й сертифікації, а також програмні ініціативи на місцевому й наднаціональному рівні. Наразі в Україні процес імплементації європейських практик активізується, але залишається фрагментованим у зв'язку з інституційними та ресурсними бар'єрами [9].

Порівняння показує, що країни ЄС мають більш системний і стандартизований підхід до рецептивного туроперейтингу в контексті сталого розвитку, з відпрацьованими інструментами моніторингу (ETIS), механізмами сертифікації й збалансованими моделями фінансування. Україна рухається в бік імплементації європейських практик, однак потребує посилення міжвідомчої координації, широкого впровадження систем моніторингу, інституційної підтримки цифровізації та стабільних джерел фінансування.

Табл. 1. Порівняння практик рецептивного туropolерейтингу*

Аспект	Практики в країнах ЄС	Практики в Україні
Інституційна рамка й політика	Чітка координація на національному та регіональному рівнях; наявні настанови ЄС (стратегії, рекомендації) і ініціативи Єврокомісії щодо стійкості туризму.	Наявні стратегічні документи та державні структури (державне агентство з туризму), але політика часто фрагментована між відомствами; процес імплементації євростандартів поступовий.
Інструменти моніторингу сталості	Широке застосування ETIS та інших індикаторних систем; регулярний збір даних та звітування для управління DESTИНАЦІЯМИ.	Пілотні ініціативи та окремі проекти з індикаторами; відсутність повсюдної системи моніторингу.
Стандарти якості та сертифікація	Розвинуті європейські схеми сертифікації й добрих практик; є проекти зі створення постійної структури ETIS.	Наявні локальні ініціативи та окремі сертифікаційні програми; менша кількість визнаних європейських маркерів.
Підхід до залучення громад і захисту спадщини	Системне включення місцевих громад у розробку продукту, підзвітність і вигоди для локальної економіки; проекти підтримки нематеріальної спадщини.	Зростає кількість проектів з участю громад, але часто без системного фінансування та довгострокових програм.

Примітка. * – згруповано автором на основі [10–12]

Для успішної адаптації євростандартів необхідні методична підтримка, навчання фахівців рецептивного ринку та пілотні проекти впровадження ETIS на рівні DESTИНАЦІЙ. Динаміка в'їзного туризму в Україні після 2019 року демонструє різкі коливання, пов'язані з пандемією COVID-19, подіями 2022 року та поступовим відновленням у 2023–2024 роках; рецептивні (в'їзні) туроператори виконують роль координатора попиту й локальних пропозицій, агентів імплементації стандартів якості та стійкості, а також каталізатора відновлення туристичних DESTИНАЦІЙ через продуктове проектування, маркетинг і партнерство з місцевими громадами.

Динаміка в'їзних туристичних потоків до України у 2020–2024 рр. демонструє істотні коливання, зумовлені як глобальними, так і внутрішніми чинниками. На початку періоду спостерігалось різке скорочення кількості відвідувань через пандемію COVID-19, що зумовило обмеження на міжнародні поїздки. Подальше зниження у 2022 році пов'язане з початком повномасштабної війни, яка суттєво вплинула на туристичну мобільність. Починаючи з 2023 року, дані свідчать про поступове відновлення в'їзного потоку, що відображає часткову стабілізацію ситуації та активізацію інтересу іноземців до України.

Табл. 2. Кількість в'їздів / в'їзних відвідувань*

Рік	Значення (осіб)	Джерело
2020	3 382 000	World Bank (indicator: International tourism, number of arrivals / дані UNWTO) [13]
2021	≈ 600 000–1 000 000 (діапазон)	UNWTO Compendium (data 2017–2021) [14]
2022	≈ 50 000–300 000 (діапазон)	Оцінка з урахуванням початку повномасштабної війни UNWTO, ІОМ дані про масову мобільність [15]
2023	2 451 530	Сумарні дані ДПСУ офіційна статистика перетинів кордону за період 01.01.2023–01.01.2024.
2024	≈ 2 540 000	Публікації VisitUkraine.today; звіти ДПСУ; UNWTO [16]

*Примітка. * – згруповано автором на основі [13–16]*

За даними Державної прикордонної служби, у 2023 році державний кордон України перетнуло близько 2,45 млн іноземців, а за 2024 рік повідомлялося про понад 2,54 млн в'їздів (усі категорії візитерів: туристи, ділові поїздки, приватні візити тощо). Ці показники слід інтерпретувати обережно: в'їзди не тотожні «туристичним поїздкам», тому для аналізу саме туристичних потоків потрібні додаткові дослідження вибірки «подорож до України» та дані опитувань відвідувачів [14].

Попри різке скорочення кількості відвідувань у 2021–2022 роках, уже в 2023–2024 роках спостерігається позитивна тенденція до зростання. Це свідчить про поступове відновлення туристичної інфраструктури, відновлення довіри іноземних відвідувачів та ефективність державних і громадських ініціатив у сфері міжнародного іміджу України. Очікується, що за умови збереження стабільності та розширення туристичних програм у післявоєнний період в'їзний туризм продовжить зростання.

Перспективні напрями розвитку рецептивного туроперейтингу для інтеграції у європейський туристичний простір вимагають системного поєднання політик сталого управління дестинаціями, цифрової трансформації бізнес-моделей туроператора та підвищення інституційної спроможності суб'єктів туристичного ринку. Інтеграція стандартів сталого туризму, заснованих на широкому застосуванні індикаторних систем і схем сертифікації, сприятиме підвищенню конкурентоспроможності українських продуктів на європейському ринку та створенню прозорих механізмів моніторингу впливу туризму на культурні й природні ресурси дестинацій [17].

Висновки. Рецептивний туроперейтинг є ключовим чинником сталого розвитку культурного туризму України в умовах євроінтеграції. Його ефективне функціонування сприяє збереженню та популяризації культурної спадщини, підвищенню туристичної привабливості регіонів і формуванню позитивного іміджу держави на міжнародному рівні. Встановлено, що для підвищення конкурентоспроможності українських туроператорів необхідним є впровадження європейських стандартів сталого туризму, розвиток цифрових

інструментів просування культурних маршрутів і зміцнення партнерства з місцевими громадами та культурними інституціями. Запропоновано орієнтувати діяльність рецептивних туроператорів на принципи економічної, екологічної та соціальної відповідальності, що забезпечить баланс між туристичним розвитком і збереженням культурних ресурсів. Перспективи подальших досліджень полягають у розробленні практичних механізмів інтеграції сталих практик у туроператорську діяльність та оцінці їхнього впливу на розвиток культурного туризму України.

Література:

1. Marin-Pantelescu A., Țecău L., Căpușneanu S., Topor D. I. Role of Tour Operators and Travel Agencies in Promoting Sustainable Tourism. *Amfiteatru Economic*. 2019. № 52. P. 654–669. DOI: 10.24818/EA/2019/52/654
2. Arsić M., Bojović P., Vuiko A. The role of receptive travel agencies in promoting sustainable rural-spa destination development. *Geojournal of Tourism and Geosites*. 2025. № 60(2spl). P. 1168–1178. DOI: 10.30892/gtg.602spl14-1490
3. Richards G. Cultural tourism: A review of recent research and trends. *Journal of Hospitality and Tourism Management*. 2018. № 36. P. 12–21. DOI: 10.1016/j.jhtm.2018.03.005
4. Хохлов М. Туризм культурної спадщини в Україні: сучасні виклики та можливості збереження нематеріальних культурних традицій. *Економіка та суспільство*. 2024. № 68. DOI: 10.32782/2524-0072/2024-68-159
5. Khairat G., Maher A. Integrating Sustainability into Tour Operator Business: An Innovative Approach in Sustainable Tourism. *Tourismos: an international multidisciplinary journal of tourism*. 2012. № 7(1). P. 213–233. DOI: 10.26215/tourismos.v7i1.265
6. Rakowska J., Iablon V. Characteristics of the state policy regulating the development of tourism in the Carpathian region of Ukraine. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2023. № 4. С. 466–471. DOI: 10.31891/2307-5740-2023-320-4-69
7. Puzirova P. Євроінтеграційна стратегія розвитку туризму України. *Management Journal*. 2022. № 2(36). С. 68–75. DOI: 10.30857/2415-3206.2022.2.6
8. Yermachenko V. Sustainable tourism in the post-war reconstruction of territorial communities in Ukraine. *Access to Science, Business, Innovation in Digital Economy*. 2024. Issue 5–1. DOI: 10.46656/access.2024.5.1(3).
9. European Commission. ETIS – European Tourism Indicator System toolkit for sustainable destination management. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2013. 60 p. [Електронний ресурс]. URL: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/6657> (дата звернення: 11.11.2025).
10. European Commission. Towards more sustainable tourism for EU cities and regions: Commission communication and policy recommendations. 2020–2021. [Електронний ресурс]. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX%3A52020IR0303> (дата звернення: 11.11.2025).
11. State Agency for Tourism Development of Ukraine. Official website. [Електронний ресурс]. URL: <https://www.tourism.gov.ua> (дата звернення: 11.11.2025).

12. European Travel Commission. European sustainability schemes and their role – report. Brussels: ETC, 2020. [Електронний ресурс]. URL: <https://etc-corporate.org/uploads/2020/10/European-Sustainability-Schemes.pdf> (дата звернення: 11.11.2025).
13. World Bank. International tourism, number of arrivals - Ukraine (indicator ST.INT.ARVL). [Електронний ресурс]. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/ST.INT.ARVL?locations=UA> (дата звернення: 11.11.2025).
14. Державна служба статистики України. Туризм. [Електронний ресурс]. URL: https://stat.gov.ua/operativ/menu/menu_e/tur.htm (дата звернення: 11.11.2025).
15. World Tourism Organization (UNWTO). Compendium of Tourism Statistics, Data 2017–2021, 2023 Edition. Madrid: UNWTO, 2023. DOI: 10.18111/9789284424146. [Електронний ресурс]. URL: <https://www.unwto.org/unwto-compendium> (дата звернення: 11.11.2025).
16. World Tourism Barometer / analytical notes on recovery of international tourism (2022–2024). [Електронний ресурс]. URL: <https://www.unwto.org> (дата звернення: 11.11.2025).
17. European Parliament. Report on establishing an EU strategy for sustainable tourism (P9_TA(2021)0109). Strasbourg: European Parliament, 2021. [Електронний ресурс]. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX%3A52021IP0109> (дата звернення: 11.11.2025).

References:

1. Marin-Pantelescu, A., Țecău, L., Căpușneanu, S., & Topor, D. I. (2019). Role of Tour Operators and Travel Agencies in Promoting Sustainable Tourism. *Amfiteatru Economic*, 21(52), 654–669. DOI: 10.24818/EA/2019/52/654
2. Arsić, M., Bojović, P., & Vuiko, A. (2025). The Role of Receptive Travel Agencies in Promoting Sustainable Rural-Spa Destination Development. *GeoJournal of Tourism and Geosites*, 60(2spl), 1168–1178. DOI: 10.30892/gtg.602spl14-1490
3. Richards, G. (2018). Cultural Tourism: A Review of Recent Research and Trends. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 36, 12–21. DOI: 10.1016/j.jhtm.2018.03.005.
4. Khokhlov, M. (2024). Heritage Tourism in Ukraine: Current Challenges and Opportunities for the Preservation of Intangible Cultural Traditions. *Economy and Society*, (68). DOI: 10.32782/2524-0072/2024-68-159. [in Ukrainian].
5. Khairat, G., & Maher, A. (2012). Integrating Sustainability into Tour Operator Business: An Innovative Approach in Sustainable Tourism. *Tourismos: An International Multidisciplinary Journal of Tourism*, 7(1), 213–233. DOI: 10.26215/tourismos.v7i1.265
6. Rakowska, J., & Iablon, V. (2023). Characteristics of the State Policy Regulating the Development of Tourism in the Carpathian Region of Ukraine. *Bulletin of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, (4), 466–471. DOI: 10.31891/2307-5740-2023-320-4-69.
7. Puzirova, P. (2022). European Integration Strategy for the Development of Tourism in Ukraine. *Management Journal*, 2(36), 68–75. DOI: 10.30857/2415-3206.2022.2.6.

8. Yermachenko, V. (2024). Sustainable Tourism in the Post-War Reconstruction of Territorial Communities in Ukraine. *Access to Science, Business, Innovation in Digital Economy*, 5(1). DOI: 10.46656/access.2024.5.1(3)
9. European Commission. (2013). *ETIS – European Tourism Indicator System Toolkit for Sustainable Destination Management*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Available at: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/6657> (Accessed: 11 November 2025).
10. European Commission. (2020–2021). *Towards More Sustainable Tourism for EU Cities and Regions: Commission Communication and Policy Recommendations*. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX%3A52020IR0303> (Accessed: 11 November 2025).
11. State Agency for Tourism Development of Ukraine. *Official Website*. Available at: <https://www.tourism.gov.ua> (Accessed: 11 November 2025).
12. European Travel Commission. (2020). *European Sustainability Schemes and Their Role – Report*. Brussels: ETC. Available at: <https://etc-corporate.org/uploads/2020/10/European-Sustainability-Schemes.pdf> (Accessed: 11 November 2025).
13. World Bank. *International Tourism, Number of Arrivals – Ukraine (Indicator ST.INT.ARVL, Data Derived from UNWTO)*. Available at: <https://data.worldbank.org/indicator/ST.INT.ARVL?locations=UA> (Accessed: 11 November 2025).
14. State Statistics Service of Ukraine. *Tourism Section*. Available at: https://stat.gov.ua/operativ/menu/menu_e/tur.htm (Accessed: 11 November 2025). [in Ukrainian].
15. World Tourism Organization (UNWTO). (2023). *Compendium of Tourism Statistics, Data 2017–2021, 2023 Edition*. Madrid: UNWTO. DOI: 10.18111/9789284424146. Available at: <https://www.unwto.org/unwto-compendium> (Accessed: 11 November 2025).
16. World Tourism Organization (UNWTO). (2024). *World Tourism Barometer / Analytical Notes on the Recovery of International Tourism (2022–2024)*. Available at: <https://www.unwto.org> (Accessed: 11 November 2025).
17. European Parliament. (2021). *Report on Establishing an EU Strategy for Sustainable Tourism (P9_TA(2021)0109)*. Strasbourg: European Parliament. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX%3A52021IP0109> (Accessed: 11 November 2025).

Annotation

Tymchuk S.

Receptive tour operating and sustainable development of cultural tourism in Ukraine under European integration

The article explores the role of receptive tour operating as a strategic factor in promoting the sustainable development of cultural tourism in Ukraine in the context of European integration. It examines the transformation of the domestic tourism industry, emphasizing the importance of local tour operators in shaping competitive and environmentally responsible tourism products. The study highlights how receptive operators act as mediators between international demand and regional

cultural resources, ensuring the preservation of cultural heritage and fostering the social and economic growth of local communities.

Particular attention is paid to the adaptation of Ukraine's tourism policies and business practices to European standards of sustainability, accessibility, and inclusiveness. The article analyzes recent trends in the cooperation between tour operators, cultural institutions, and local authorities aimed at enhancing the attractiveness of cultural destinations and improving service quality. The implementation of digital tools, storytelling techniques, and community-based tourism projects is discussed as a driver of innovation and cross-cultural dialogue.

The analysis of inbound tourism dynamics in Ukraine during the 2020–2024 period demonstrates significant fluctuations influenced by global and domestic factors. Following a sharp decline in 2020–2022 due to the COVID-19 pandemic and the onset of the full-scale war, a gradual recovery was observed in 2023–2024, with the number of foreign arrivals approaching pre-crisis levels. Despite persistent security and logistical challenges, the renewed interest of European travelers in cultural and heritage tourism indicates the resilience of Ukraine's tourism potential. This trend confirms the growing role of receptive tour operators as key facilitators of international visitation and cultural exchange within the evolving framework of Ukraine's European integration.

The research underscores that sustainable cultural tourism, grounded in responsible receptive operations, contributes to strengthening Ukraine's cultural identity and integration into the European tourism space. In conclusion, the paper suggests strategic directions for further development – including diversification of cultural routes, strengthening public-private partnerships, and expanding professional training in sustainable tourism management – as essential conditions for Ukraine's successful participation in the common European tourism market.

Key words: *receptive tour operating, sustainable development, cultural tourism, European integration, tour operators, cultural heritage.*